

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (sedmo vijeće)

14. lipnja 2017.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Zajednička organizacija tržišta poljoprivrednih proizvoda – Uredba (EU) br. 1308/2013 – Članak 78. i Prilog VII. dio III. – Odluka 2010/791/EU – Definicije, oznake i prodajne oznake – „Mlijeko” i „mliječni proizvodi” – Oznake korištene za promociju i stavljanje na tržište čisto biljnih proizvoda“

U predmetu C-422/16,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Landgericht Trier (Zemaljski sud u Trieru, Njemačka), odlukom od 28. srpnja 2016., koju je Sud zaprimio 1. kolovoza 2016., u postupku

Verband Sozialer Wettbewerb eV

protiv

TofuTown.com GmbH,

SUD (sedmo vijeće),

u sastavu: A. Prechal, predsjednica vijeća, A. Rosas i E. Jarašiūnas (izvjestitelji), suci,

nezavisni odvjetnik: M. Campos Sánchez-Bordona,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

— za TofuTown.com GmbH, M. Beuger, *Rechtsanwalt*,

— za njemačku vladu, K. Stranz i T. Henze, u svojstvu agenata,

— za grčku vladu, G. Kanellopoulos i O. Tsirkinidou, u svojstvu agenata,

— za talijansku vladu, G. Palmieri, u svojstvu agenta, uz asistenciju P. Gentilija, *avvocato dello Stato*,

— za Europsku komisiju, A. X. P. Lewis i D. Triantafyllou, u svojstvu agenata,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez mišljenja,

* Jezik postupka: njemački

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 78. stavka 2. i Priloga VII. dijela III. točaka 1. i 2. Uredbe (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o uspostavljanju zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda i stavljanju izvan snage uredbi Vijeća (EEZ) br. 922/72, (EEZ) br. 234/79, (EZ) br. 1037/2001 i (EZ) br. 1234/2007 (SL 2013., L 347, str. 671.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između Verbanda Sozialer Wettbewerb eV (u daljnjem tekstu: VSW) i društva TofuTown.com GmbH (u daljnjem tekstu: TofuTown) u pogledu tužbe za propuštanje koju je podnio VSW.

Pravni okvir

Pravo Unije

Uredba br. 1308/2013

- 3 U uvodnim izjavama 64. i 76. Uredbe br. 1308/2013 navedeno je:

„(64) Primjena standarda za stavljanje poljoprivrednih proizvoda na tržište može doprinijeti poboljšanju gospodarskih uvjeta proizvodnje i stavljanja na tržište i kvalitete tih proizvoda. Primjena tih standarda stoga je u interesu proizvođača, trgovaca i potrošača.

[...]

(76) Za određene sektore, proizvode, definicije, oznake i prodajne oznake važan su čimbenik za utvrđivanje uvjeta tržišnog natjecanja za neke sektore i proizvode. Stoga je primjereno utvrditi definicije, oznake i prodajne oznake za one sektore i/ili proizvode koji bi se trebali koristiti samo u Uniji za stavljanje na tržište proizvoda koji su u skladu s odgovarajućim zahtjevima.”
- 4 Ta uredba sadržava, u svojem dijelu II. posvećenom unutarnjem tržištu, glavu II. koja se odnosi na pravila o stavljanju na tržište i organizacije proizvođača. Pododjeljak 2. odjeljka 1. poglavlja I. te glave naslovljen je „Tržišni standardi prema sektorima ili proizvodima” i sadržava članke 74. do 83. te uredbe.
- 5 Članak 78. Uredbe br. 1308/2013, naslovljen „Definicije, oznake i prodajne oznake za određene sektore i proizvode”, propisuje:

„1. Osim toga, gdje je to relevantno, za primjenljive tržišne standarde, definicije, oznake i prodajne oznake predviđene Prilogom VII. primjenjuju se na sljedeće sektore ili proizvode:

[...]

(c) mlijeko i mliječne proizvode namijenjene prehrani ljudi;

[...]

2. Definicije, oznake i prodajne oznake predviđeni u Prilogu VII. u Uniji mogu se upotrebljavati samo za stavljanje na tržište proizvoda koji zadovoljava odgovarajuće zahtjeve utvrđene u tom Prilogu.

3. Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte [...] s obzirom na izmjene, odstupanja ili izuzeća od definicija i prodajnih oznaka predviđenih u Prilogu VII. Ti delegirani akti strogo su ograničeni na predočene potrebe proistekle iz promjena u potražnji potrošača, tehničkog napretka ili potrebe za unapređenjem proizvoda.

[...]

5. Kako bi se u obzir uzela očekivanja potrošača i razvoj tržišta mliječnih proizvoda, Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte [...] kako bi se odredili mliječni proizvodi u pogledu kojih se trebaju navesti životinjske vrste od kojih mlijeko potječe, osim u slučaju proizvoda od kravljeg mlijeka, te kako bi se odredila potrebna pravila.”

- 6 Pododjeljak 5. dijela II. glave II. poglavlja I. odjeljka 1. Uredbe br. 1308/2013 naslovljen je „Zajedničke odredbe”. Članak 91. te uredbe, koji se nalazi u tom pododjeljku 5., propisuje:

„Komisija može donijeti provedbene akte kojima se:

- (a) sastavlja popis mlijeka i mliječnih proizvoda iz Priloga VII. dijela III. drugog stavka točke 5. [...], na temelju indikativnog popisa proizvoda za koje države članice smatraju da odgovaraju [toj odredbi] na svom državnom području, koji članice šalju Komisiji;

[...]”

- 7 Prilog VII. tog uredbi naslovljen je „Definicije, oznake i prodajne oznake proizvoda iz članka 78.”. U svojem uvodnom stavku taj prilog propisuje da za njegove potrebe „prodajna oznaka” znači, među ostalim, „ime hrane u smislu članka 17. Uredbe (EU) br. 1169/2011 [Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o informiranju potrošača o hrani, izmjeni uredbi (EZ) br. 1924/2006 i (EZ) br. 1925/2006 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive Komisije 87/250/EEZ, Direktive Vijeća 90/496/EEZ, Direktive Komisije 1999/10/EZ, Direktive 2000/13/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Komisije 2002/67/EZ i 2008/5/EZ i Uredbe Komisije (EZ) br. 608/2004 (SL 2011., L 304, str. 18.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 20., str. 168.)]”.

- 8 Dio III. tog Priloga VII. naslovljen je „Mlijeko i mliječni proizvodi”. On propisuje:

„1. ‚Mlijeko’ znači isključivo prirodni sekret mliječne žlijezde, dobiven iz jedne ili više mužnji, kojem nije ništa dodano niti oduzeto.

Međutim, izraz ‚mlijeko’ može se koristiti:

- (a) za mlijeko koje je obrađeno tako da mu se nije promijenio sastav ili za mlijeko kod kojeg je udio masti standardiziran [...];
- (b) zajedno s jednom ili više riječi da bi se označila vrsta, klasa, podrijetlo i/ili predviđena upotreba takvog mlijeka ili opisala mehanička obrada ili promjena sastava kojoj je bilo podvrgnuto, pod uvjetom da se promjena sastava odnosi samo na dodavanje i/ili oduzimanje sastojaka prirodno prisutnih u mlijeku.
2. U smislu ovog dijela, ‚mliječni proizvodi’ su proizvodi dobiveni isključivo od mlijeka, pri čemu se podrazumijeva da se mogu dodavati tvari potrebne za njihovu proizvodnju, pod uvjetom da se te tvari ne koriste kako bi se u cijelosti ili djelomično nadomjestio bilo koji sastojak mlijeka.

Sljedeće je rezervirano isključivo za mliječne proizvode.

(a) Sljedeći nazivi koriste se u svim fazama stavljanja na tržište:

- i. sirutka,
- ii. vrhnje,
- iii. maslac,
- iv. mlaćenica,

[...]

- viii. sir,
- ix. jogurt,

[...]

(b) nazivi u smislu [...] članka 17. [Uredbe br. 1169/2011] koji se stvarno koriste za mliječne proizvode.

3. Izraz ‚mlijeko‘ i nazivi koji se koriste za mliječne proizvode mogu se koristiti i zajedno s jednom ili više riječi kako bi se označili proizvodi kojima su dodani i drugi sastojci osim sastojaka mliječnih proizvoda, a kod kojih niti jedan sastojak ne zamjenjuje niti je namijenjen da zamijeni bilo koju mliječnu komponentu i u kojima je mlijeko ili mliječni proizvod bitan dio u pogledu količine ili određivanja karakteristika proizvoda.
4. Što se tiče mlijeka, navode se životinjske vrste od kojih mlijeko potječe, osim u slučaju kravljeg mlijeka.
5. Nazivi iz točaka 1., 2. i 3. smiju se koristiti samo za proizvode navedene u tim točkama.

Međutim, ova se odredba ne primjenjuje na nazive proizvoda čija su stvarna svojstva razvidna iz tradicionalne uporabe i/ili kada se nazivi jasno upotrebljavaju za opisivanje karakteristične kvalitete proizvoda.

6. Proizvodi osim onih koji su navedeni u točkama 1., 2. i 3. ovog dijela, ne smiju se označavati, reklamirati ni prezentirati ni na koji način koji izravno ili neizravno tvrdi ili sugerira da je riječ o mliječnom proizvodu [...].

[...]”

9. Odredbe Priloga VII. dijela III. Uredbe br. 1308/2013 preuzimaju, bez bitnih izmjena, odredbe koje su se prethodno nalazile u Prilogu XII. Uredbi Vijeća (EZ) br. 1234/2007 od 22. listopada 2007. o uspostavljanju zajedničke organizacije poljoprivrednih tržišta i o posebnim odredbama za određene poljoprivredne proizvode (Uredba o jedinstvenom ZOT-u) (SL 2007., L 299, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 3., svezak 9., str. 61.), koji je preuzeo, bez bitnih izmjena, odredbe Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1898/87 od 2. srpnja 1987. o zaštiti oznaka koje se upotrebljavaju pri stavljanju mlijeka i mliječnih proizvoda na tržište (SL 1987., L 182, str. 36.).

Odluka 2010/791/EU

- 10 U skladu s njezinim člankom 1., Odluka Komisije 2010/791/EU od 20. prosinca 2010. o popisu proizvoda iz drugog podstavka odjeljka III. točke 1. Priloga XII. Uredbi Vijeća (EZ) br. 1234/2007 (SL 2010., L 336, str. 55.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 3., svezak 40., str. 287.) u Prilogu I. nabraja proizvode koji na teritoriju Unije odgovaraju proizvodima iz te odredbe.

11 Uvodna izjava 3. te odluke navodi:

„Države članice moraju Komisiji dostaviti okvirne popise proizvoda za koje one smatraju da ispunjavaju, na njihovom državnom području, kriterije za [...] izuzeća. [...] Taj popis treba sadržavati nazive određenih proizvoda prema njihovoj tradicionalnoj upotrebi na različitim jezicima Unije kako bi se ti nazivi koristili u svim državama članicama [...]

12 U skladu s člankom 230. stavkom 1. prvim podstavkom i stavkom 2. Uredbe br. 1308/2013, Uredba br. 1234/2007 stavljena je potonjom izvan snage pa se upućivanja na Uredbu (EZ) br. 1234/2007 smatraju se upućivanjima na Uredbu br. 1308/2013. Odluka 2010/791 stoga sada sadržava popis proizvoda iz Priloga VII. dijela III. točke 5. drugog podstavka potonje uredbe.

Uredba br. 1169/2011

13 Članak 17. Uredbe br. 1169/2011, naslovljen „Naziv hrane”, u stavku 1. propisuje:

„Naziv hrane mora biti propisani naziv. Ako takav naziv ne postoji, naziv hrane mora odgovarati njenom uobičajenom nazivu ili, ako takav uobičajeni naziv ne postoji ili se ne koristi, treba navesti opisni naziv hrane.”

Njemačko pravo

14 Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb (Zakon protiv nepoštenog tržišnog natjecanja), u verziji primjenjivoj u glavnom postupku, u članku 3.a propisuje:

„Tko povrijedi zakonsku odredbu namijenjenu, među ostalim, uređenju ponašanja na tržištu u interesu svih njegovih sudionika, čini akt nepoštenog tržišnog natjecanja ako povreda znatno nepovoljno utječe na interese potrošača, drugih sudionika na tržištu i konkurenata.”

Glavni postupak i prethodna pitanja

15 VSW je njemačko udruženje kojemu je zadaća, među ostalim, borba protiv nepoštenog tržišnog natjecanja. TofuTown je društvo koje djeluje u proizvodnji i distribuciji vegetarijanske/veganske hrane. Konkretno, on promiče i distribuira čiste biljne proizvode pod nazivima „Soyatoo maslac od tofua”, „biljni sir”, „Veggie-Cheese”, „Cream” i drugim sličnim nazivima.

16 VSW, smatrajući da TofuTownovo promicanje tih čistih biljnih proizvoda povređuje pravila tržišnog natjecanja, podnio je tužbu za propuštanje protiv tog društva Landgerichtu Trier (Zemaljski sud u Trieru, Njemačka), pozivajući se na povredu članka 3.a Zakona protiv nepoštenog tržišnog natjecanja, u vezi s Prilogom VII. dijelom III. točkama 1. i 2. i člankom 78. Uredbe br. 1308/2013.

17 TofuTown smatra, naprotiv, da njegovo promoviranje biljnih proizvoda koji imaju predmetne nazive ne utječe na te odredbe prava Unije jer se, s jedne strane, način na koji potrošač shvaća te nazive znatno promijenio posljednjih godina i, s druge strane, on ne upotrebljava nazive poput „maslac” ili „cream” izolirano, nego uvijek zajedno s pojmovima koji upućuju na biljno podrijetlo predmetnih proizvoda, primjerice „maslac od tofua”, ili „rice spray cream”.

18 Sud koji je uputio zahtjev upućuje na presudu od 16. prosinca 1999., UDL (C-101/98, EU:C:1999:615), u kojoj je Sud u biti presudio da se Uredba br. 1898/87 protivi upotrebi naziva „sir” za mliječni proizvod u kojem je udio mliječne masti zamijenjen udjelom mliječne masti biljnog podrijetla, čak i

ako je taj naziv dopunjen opisnim dodacima. Međutim, on ipak dvoji o pravilnom tumačenju članka 78. Uredbe br. 1308/2013, u vezi s njezinim Prilogom VII. dijelom III. točkama 1. i 2., u svrhu rješavanja spora koji je pred njega iznesen.

- 19 U tim je okolnostima Landgericht Trier (Zemaljski sud u Trieru) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

- „1. Može li se članak 78. stavak 2. Uredbe br. 1308/2013 tumačiti na način da definicije, oznake i prodajne oznake u smislu Priloga VII. ne moraju ispunjavati odgovarajuće zahtjeve toga priloga ako se odgovarajuće definicije, oznake i prodajne oznake nadopune pojašnjavajućim odnosno opisnim dodacima (kao primjerice ‚maslac od tofua‘ za čisti biljni proizvod)?
2. Treba li Prilog VII. dio III. točku 1. Uredbe br. 1308/2013 razumjeti na način da naziv ‚mlijeko‘ znači isključivo prirodni sekret mliječne žlijezde, dobiven iz jedne ili više mužnji, kojem nije ništa dodano niti oduzeto ili se taj naziv – po potrebi dodavanjem pojašnjavajućih izraza kao primjerice ‚sojino mlijeko‘ – smije koristiti i za biljne (veganske) proizvode prilikom njihova stavljanja na tržište?
3. Treba li Prilog VII. dio III. točku 2. uz članak 78. Uredbe br. 1308/2013 tumačiti na način da tamo pod točkom 2.a pojedinačno navedene oznake, poput primjerice ‚sirutka‘, ‚vrhnje‘ [‚Rahm‘ na njemačkom jeziku], ‚maslac‘, ‚mlačenica‘, ‚sir‘, ‚jogurt‘ ili izraz ‚vrhnje‘ [‚Sahne‘ na njemačkom jeziku] itd. isključivo znače mliječne proizvode ili u područje primjene Priloga VII. dijela III. točke 2. Uredbe br. 1308/2013 mogu ulaziti i čisti biljni/veganski proizvodi koji su proizvedeni bez (životinjskog) mlijeka?”

O prethodnim pitanjima

- 20 Svojim trima pitanjima, koja valja ispitati zajedno, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 78. stavak 2. i Prilog VII. dio III. Uredbe br. 1308/2013 tumačiti na način da im se protivi to da se naziv „mlijeko” i nazivi koje ta uredba rezervira isključivo za mliječne proizvode upotrebljavaju za označavanje, prilikom stavljanja na tržište ili reklamiranja, čisto biljnog proizvoda, i to čak i ako su ti nazivi dopunjeni pojašnjavajućim ili opisnim dodacima koji upućuju na biljno podrijetlo predmetnog proizvoda.
- 21 U skladu s člankom 78. stavkom 2. te uredbe, definicije, oznake i prodajne oznake predviđeni u njezinu Prilogu VII. u Uniji se mogu upotrebljavati samo za stavljanje na tržište proizvoda koji zadovoljava odgovarajuće zahtjeve utvrđene u tom prilogu.
- 22 Dio III. tog Priloga VII. odnosi se na mlijeko i mliječne proizvode. Što se tiče mlijeka, taj dio III. u točki 1. prvom podstavku propisuje da izraz „mlijeko” znači „isključivo prirodni sekret mliječne žlijezde, dobiven iz jedne ili više mužnji, kojem nije ništa dodano niti oduzeto”. Međutim, u drugom podstavku te točke podtočka (a) navodi da se izraz „mlijeko” može koristiti za „mlijeko koje je obrađeno tako da mu se nije promijenio sastav ili za mlijeko kod kojeg je udio masti standardiziran”, a podtočka (b) navodi da se taj izraz može koristiti „zajedno s jednom ili više riječi da bi se označila vrsta, klasa, podrijetlo i/ili predviđena upotreba takvog mlijeka ili opisala mehanička obrada ili promjena sastava kojoj je bilo podvrgnuto, pod uvjetom da se promjena sastava odnosi samo na dodavanje i/ili oduzimanje sastojaka prirodno prisutnih u mlijeku”.
- 23 Stoga iz teksta te točke 1. jasno proizlazi da se izraz „mlijeko” ne može zakonito koristiti za označavanje čisto biljnog proizvoda jer je mlijeko u smislu te odredbe proizvod životinjskog podrijetla, što također proizlazi iz Priloga VII. dijela III. točke 4. Uredbe br. 1308/2013, koja predviđa da se za mlijeko navode životinjske vrste od kojih ono potječe, osim u slučaju kravljeg mlijeka, kao i iz

članka 78. stavka 5. te uredbe, koji ovlašćuje Komisiju na donošenje delegiranih akata kako bi se odredili mliječni proizvodi u pogledu kojih se trebaju navesti životinjske vrste od kojih mlijeko potječe, osim u slučaju proizvoda od kravljeg mlijeka.

- 24 Nadalje, iz tog teksta proizlazi da pojašnjavajući ili opisni dodaci o biljnom podrijetlu predmetnog proizvoda, poput „od soje” ili „od tofua” u glavnom postupku nisu izrazi koji se mogu upotrebljavati zajedno s izrazom „mlijeko” u skladu s navedenom točkom 1. drugim podstavkom podtočkom (b) jer promjene sastava mlijeka koje dodatni izrazi mogu označavati u skladu s tom odredbom mogu biti samo dodavanje i/ili oduzimanje sastojaka prirodno prisutnih u mlijeku, što ne uključuje potpunu zamjenu mlijeka čisto biljnim proizvodom.
- 25 Što se tiče mliječnih proizvoda, Prilog VII. dio III. točka 2. Uredbe br. 1308/2013 propisuje u prvom podstavku da su „mliječni proizvodi” „proizvodi dobiveni isključivo od mlijeka, pri čemu se podrazumijeva da se mogu dodavati tvari potrebne za njihovu proizvodnju, pod uvjetom da se te tvari ne koriste kako bi se u cijelosti ili djelomično nadomjestio bilo koji sastojak mlijeka”. Drugi podstavak te točke usto navodi da su „rezervirani isključivo za mliječne proizvode”, s jedne strane, nazivi koji se koriste u svim fazama stavljanja na tržište, a koji su nabrojeni u toj odredbi u podtočki (a), tj. nazivi „sirutka”, „vrhnje”, „maslac”, „mlaćenica”, „sir” i „jogurt” i, s druge strane, među ostalim, nazivi u smislu članka 17. Uredbe br. 1169/2011 „koji se stvarno koriste za mliječne proizvode”.
- 26 Stoga iz teksta točke 2. proizlazi da „mliječni proizvod”, s obzirom na to da proizlazi iz mlijeka, mora sadržavati njegove komponente. U tom smislu Sud je već presudio da se mliječni proizvod u kojem je bilo koja mliječna komponenta zamijenjena, makar i samo djelomično, ne može označavati nekim od naziva iz Priloga VII. dijela III. točke 2. drugog podstavka podtočke (a) Uredbe br. 1308/2013 (vidjeti u tom smislu presudu od 16. prosinca 1999., UDL, C-101/98, EU:C:1999:615, t. 20. do 22.). To *a fortiori* načelno vrijedi i za čisto biljni proizvod jer takav proizvod prema definiciji ne sadržava nikakvu mliječnu komponentu.
- 27 Posljedično, nazivi nabrojeni u Prilogu VII. dijelu III. točki 2. drugom podstavku podtočki (a) te uredbe, poput izrazâ „sirutka”, „vrhnje”, „maslac”, „sir” i „jogurt”, koje spominje sud koji je uputio zahtjev, načelno se ne mogu zakonito koristiti za označavanje čisto biljnog proizvoda.
- 28 Slična zabrana postoji, u skladu s Prilogom VII. dijelom III. točkom 2. drugim podstavkom podtočkom (b) te uredbe za nazive u smislu članka 17. Uredbe br. 1169/2011 koji se stvarno koriste za mliječne proizvode. U tom smislu valja podsjetiti na to da u skladu s tim člankom 17. stavkom 1. naziv hrane mora biti propisani naziv ili ako takav naziv ne postoji, naziv hrane mora odgovarati njezinu uobičajenom nazivu ili, ako takav uobičajeni naziv ne postoji ili se ne koristi, treba navesti opisni naziv hrane.
- 29 Međutim, iako se izraz „*Sahne*” u njemačkom jeziku – koji je sud koji je uputio zahtjev razlikovao od izraza „*Rahm*”, koji se nalazi u Prilogu VII. dijelu III. točki 2. drugom podstavku podtočki (a) podpodtočki ii. Uredbe br. 1308/2013 – poput izraza „*chantilly*” u francuskom jeziku ne nalazi među nazivima mliječnih proizvoda nabrojenih u Prilogu VII. dijelu III. točki 2. drugom podstavku podtočki (a) Uredbe br. 1308/2013, taj izraz svejedno označava vrhnje, koje se može mutiti ili tući.
- 30 Stoga je riječ o nazivu u smislu članka 17. Uredbe br. 1169/2011 koji se stvarno koristi za mliječne proizvode. Prema tome, taj se pojam načelno također ne može zakonito koristiti za označavanje čisto biljnog proizvoda.
- 31 Što se tiče eventualne relevantnosti, za potrebe ocjene zakonitosti korištenja naziva „mlijeko” ili naziva rezerviranih isključivo za mliječne proizvode Uredbom br. 1308/2013 za označavanje čisto biljnih proizvoda, dodavanja pojašnjavajućih ili opisnih dodataka o biljnom podrijetlu predmetnog proizvoda,

poput „od soje” ili „od tofua”, koje spominje sud koji je uputio zahtjev, valja navesti da Prilog VII. dio III. točka 3. te uredbe predviđa da se „izraz ‚mlijeko’ i nazivi koji se koriste za mliječne proizvode mogu koristiti i zajedno s jednom ili više riječi kako bi se označili proizvodi kojima su dodani i drugi sastojci osim sastojaka mliječnih proizvoda, a kod kojih niti jedan sastojak ne zamjenjuje niti je namijenjen da zamijeni bilo koju mliječnu komponentu i u kojima je mlijeko ili mliječni proizvod bitan dio u pogledu količine ili određivanja karakteristika proizvoda”.

- 32 Međutim, čisto biljni proizvodi ne ispunjavaju te pretpostavke jer ne sadržavaju ni mlijeko ni mliječni proizvod. Navedena točka 3. stoga ne može poslužiti kao osnova za zakonitu upotrebu, za označavanje čisto biljnog proizvoda, naziva „mlijeko” ili naziva rezerviranih isključivo za mliječne proizvode zajedno s jednim pojašnjavajućim ili opisnim dodatkom o biljnom podrijetlu predmetnog proizvoda ili više njih.
- 33 Nadalje, iako se prema Prilogu VII. dijelu III. točki 5. prvom podstavku Uredbe br. 1308/2013 nazivi iz točaka 1., 2. i 3. tog dijela III. smiju koristiti samo za proizvode navedene u tim točkama, drugi podstavak te točke 5. ipak predviđa da se taj prvi podstavak „ne primjenjuje na nazive proizvoda čija su stvarna svojstva razvidna iz tradicionalne uporabe i/ili kada se nazivi jasno upotrebljavaju za opisivanje karakteristične kvalitete proizvoda”.
- 34 Međutim, popis proizvoda iz potonje odredbe u skladu s člankom 121. točkom (b) podtočkom i. Uredbe br. 1234/2007, koji je u biti postao članak 91. prvi stavak točka (a) Uredbe br. 1308/2013, utvrđen je u Prilogu I. Odluci 2010/791. Prema tome, iznimkom predviđenom tim drugim podstavkom obuhvaćeni su samo proizvodi nabrojeni u tom prilogu.
- 35 U ovom slučaju valja navesti da taj popis ne spominje soju ili tofu.
- 36 Nadalje, iako taj popis na francuskom jeziku spominje proizvod naziva „*crème de riz*”, on na engleskom jeziku ne spominje proizvod naziva „*rice spray cream*”, koji je sud koji je uputio zahtjev naveo kao jedan od proizvoda iz glavnog postupka, ni proizvod naziva „*rice cream*”. U tom smislu valja naglasiti da iz uvodne izjave 3. Odluke 2010/791 u biti proizlazi da se na popisu koji utvrđuje ta odluka nalaze proizvodi za koje države članice smatraju da na njihovu državnom području ispunjavaju kriterije iz Priloga VII. dijela III. točke 5. drugog podstavka Uredbe br. 1308/2013 i da taj popis sadržava nazive određenih proizvoda prema njihovoj tradicionalnoj upotrebi na različitim jezicima Unije. Prema tome, činjenica da se za naziv „*crème de riz*” na francuskom jeziku smatralo da ispunjava te kriterije ne znači da ih naziv „*rice cream*” također ispunjava.
- 37 Nadalje, valja navesti da iako iz tog popisa proizlazi da je korištenje u nazivu proizvoda izraza „*cream*” zajedno s dodatnim izrazom dopušteno pod određenim pretpostavkama, među ostalim, radi označavanja jakih alkoholnih pića ili juha, čini se da naziv poput „*rice spray cream*” iz glavnog postupka ne ispunjava ni jednu od tih pretpostavki. Također, iako je korištenje izraza „*creamed*” s nazivom biljnog proizvoda dopušteno, to vrijedi samo ako „pojam ‚*creamed*’ opisuje karakterističnu konzistenciju proizvoda”.
- 38 Stoga je razvidno da ni jedan od proizvoda koje sud koji je uputio zahtjev spominje kao primjere nije na tom popisu i da posljedično ni jedan naziv koje taj sud navodi ne uživa iznimku iz Priloga VII. dijela III. točke 5. drugog podstavka Uredbe br. 1308/2013, što je ipak na njemu da provjeri za svaki pojedinačni proizvod u glavnom postupku.
- 39 Nadalje, članak 78. stavak 3. Uredbe br. 1308/2013 predviđa da je, kako bi se odgovorilo na predočene potrebe proistekle iz promjena u potražnji potrošača, tehničkog napretka ili potrebe za unapređenjem proizvoda, Komisija ovlaštena donijeti delegirane akte s obzirom na izmjene, odstupanja ili izuzeća od definicija i prodajnih oznaka predviđenih u Prilogu VII. toj uredbi. Međutim, Komisija u pogledu definicija i prodajnih oznaka za mlijeko i mliječne proizvode do danas nije donijela takav akt.

- 40 Iz svega prethodno navedenog proizlazi da se naziv „mlijeko” i nazivi rezervirani isključivo za mliječne proizvode ne mogu zakonito koristiti za označavanje čisto biljnog proizvoda, osim ako se taj proizvod nalazi na popisu u Prilogu I. Odluci 2010/791, pri čemu dodavanje pojašnjavajućih ili opisnih dodataka o biljnom podrijetlu predmetnog proizvoda, poput onih u glavnom postupku, nema utjecaja na tu zabranu (vidjeti u tom smislu presudu od 16. prosinca 1999., UDL, C-101/98, EU:C:1999:615, t. 25. do 28.).
- 41 Nadalje, iz zajedničkog čitanja članka 78. stavka 2. i Priloga VII. dijela III. točke 6. prvog podstavka Uredbe br. 1308/2013 proizlazi da ta zabrana vrijedi kako za stavljanje na tržište tako i za reklamiranje.
- 42 Suprotno onomu što tvrdi TofuTown, tumačenje navedeno u točkama 40. i 41. ove presude potvrđeno je ciljevima te uredbe i ne povređuje ni načelo proporcionalnosti ni načelo jednakog postupanja.
- 43 Kao što to proizlazi iz uvodnih izjava 64. i 76. te uredbe, ciljevi predmetnih odredaba su, konkretno, poboljšati gospodarske uvjete proizvodnje i stavljanja na tržište i kvalitete tih proizvoda u interesu proizvođača, trgovaca i potrošača, zaštititi potrošače i očuvati uvjete tržišnog natjecanja. Te odredbe, time što predviđaju da samo proizvodi sukladni zahtjevima koje one postavljaju mogu biti označeni nazivom „mlijeko” i nazivima rezerviranim isključivo za mliječne proizvode, i to čak i ako su ti nazivi dopunjeni pojašnjavajućim ili opisnim dodacima poput onih u glavnom postupku, pridonose ostvarenju tih ciljeva.
- 44 Naime, u nedostatku takvog ograničenja ti nazivi više ne bi omogućavali, među ostalim, pouzdano identificiranje proizvoda koji imaju posebne značajke povezane s prirodnim sastavom životinjskog mlijeka, što bi bilo protivno zaštiti potrošača zbog nastale opasnosti od dovođenja u zabludu. To bi također bilo protivno cilju poboljšanja gospodarskih uvjeta proizvodnje i stavljanja na tržište kao i kvalitete „mlijeka” i „mliječnih proizvoda”.
- 45 Što se tiče načela proporcionalnosti, ono zahtijeva da su akti institucija Unije sposobni ostvariti zadane legitimne ciljeve predmetnog propisa i da ne prekoračuju granice onoga što je nužno za ostvarenje tih ciljeva, pri čemu, u slučaju kada je moguće odabrati između više prikladnih mjera, valja primijeniti onu koja je najmanje ograničavajuća, a prouzročeni nepovoljni učinci ne smiju biti nerazmjerni zadanim ciljevima (vidjeti u tom smislu presude od 16. prosinca 1999., UDL, C-101/98, EU:C:1999:615, t. 30. i od 17. ožujka 2011., AJD Tuna, C-221/09, EU:C:2011:153, t. 79. i navedenu sudsku praksu).
- 46 Budući da zakonodavac Unije u području zajedničke poljoprivredne politike ima široku diskrecijsku ovlast, koja odgovara političkim odgovornostima koje mu članci 40. i 43. UFEU-a dodjeljuju, na zakonitost takve mjere može utjecati jedino očita neprikladnost mjere donesene u tom području u odnosu na cilj koji nadležna institucija želi ostvariti (vidjeti u tom smislu presude od 16. prosinca 1999., UDL, C-101/98, EU:C:1999:615, t. 31. i od 17. listopada 2013., Schaible, C-101/12, EU:C:2013:661, t. 48.).
- 47 U ovom slučaju, kao što je to već navedeno u točki 43. ove presude, odredbe čije tumačenje traži sud koji je uputio zahtjev imaju za cilj poboljšati gospodarske uvjete proizvodnje i stavljanja na tržište predmetnih proizvoda i njihovu kvalitetu, zaštititi potrošače i očuvati uvjete tržišnog natjecanja.
- 48 Činjenica da mogućnost upotrebe, prilikom stavljanja na tržište ili reklamiranja, naziva „mlijeko” i naziva rezerviranih isključivo za mliječne proizvode postoji samo za proizvode koji su u skladu sa zahtjevima iz Priloga VII. dijela III. Uredbe br. 1308/2013 jamči, među ostalim, proizvođačima tih proizvoda nenarušene uvjete tržišnog natjecanja i njihovim potrošačima da svi proizvodi označeni tim nazivima ispunjavaju iste standarde kvalitete, štiteći ih pritom od zablude u pogledu sastava proizvoda koje namjeravaju kupiti. Predmetne odredbe stoga su sposobne ostvariti te ciljeve. Nadalje, one ne prekoračuju ono što je nužno za njihovo ostvarenje jer dodavanje pojašnjavajućih ili opisnih dodataka tim nazivima, za označavanje proizvoda koji ne ispunjavaju navedene zahtjeve, ne može, kao što je to

Sud već presudio, sa sigurnošću u potpunosti spriječiti opasnost dovođenja potrošača u zabludu. Posljedično, predmetne odredbe ne povređuju načelo proporcionalnosti (vidjeti u tom smislu presudu od 16. prosinca 1999., UDL, C-101/98, EU:C:1999:615, t. 32. do 34.).

- 49 Što se tiče načela jednakog postupanja, ono zahtijeva da se u usporedivim situacijama ne postupa na različit način i da se u različitim situacijama ne postupa na isti način, osim ako je takvo postupanje objektivno opravdano (presuda od 6. prosinca 2005., ABNA i dr., C-453/03, C-11/04, C-12/04 i C-194/04, EU:C:2005:741, t. 63. i u tom smislu presuda od 30. lipnja 2016., Lidl, C-134/15, EU:C:2016:498, t. 46.).
- 50 U ovom slučaju činjenica da proizvođači vegetarijanskih ili veganskih nadomjestaka za meso ili ribu nisu, prema mišljenju TofuTowna, podvrgnuti, u pogledu upotrebe prodajnih oznaka, ograničenjima usporedivima onima kojima su podvrgnuti proizvođači vegetarijanskih ili veganskih nadomjestaka za mlijeko na temelju Priloga VII. dijela III. Uredbe br. 1308/2013 ne može se smatrati protivnom načelu jednakog postupanja.
- 51 Naime, svaki sektor zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda koju uspostavlja ta uredba sadržava svoje posebnosti. Posljedično, usporedba tehničkih mehanizama primjenjivanih za propise iz različitih tržišnih sektora ne može biti valjana osnova za utvrđivanje nejednakog postupanja između proizvoda koji nisu slični te koji podliježu različitim pravilima (vidjeti u tom smislu presude od 28. listopada 1982., Lion i dr., 292/81 i 293/81, EU:C:1982:375, t. 24. i od 30. lipnja 2016., Lidl, C-134/15, EU:C:2016:498, t. 49.). Mlijeko i mliječni proizvodi ulaze u drukčiji sektor od onih za različite vrste mesa i od sektora ribarskih proizvoda, koji su čak obuhvaćeni drugom zajedničkom organizacijom tržišta.
- 52 S obzirom na sve prethodno navedeno, na postavljena pitanja valja odgovoriti da članak 78. stavak 2. i Prilog VII. dio III. Uredbe br. 1308/2013 treba tumačiti na način da im se protivi to da se naziv „mlijeko” i nazivi koje ta uredba rezervira isključivo za mliječne proizvode upotrebljavaju za označavanje, prilikom stavljanja na tržište ili reklamiranja, čisto biljnog proizvoda, i to čak i ako su ti nazivi dopunjeni pojašnjavajućim ili opisnim dodacima koji upućuju na biljno podrijetlo predmetnog proizvoda, osim ako je taj proizvod naveden u Prilogu I. Odluci 2010/791.

Troškovi

- 53 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (sedmo vijeće) odlučuje:

Članak 78. stavak 2. i Prilog VII. dio III. Uredbe (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o uspostavljanju zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda i stavljanju izvan snage uredbi Vijeća (EEZ) br. 922/72, (EEZ) br. 234/79, (EZ) br. 1037/2001 i (EZ) br. 1234/2007 treba tumačiti na način da im se protivi to da se naziv „mlijeko” i nazivi koje ta uredba rezervira isključivo za mliječne proizvode upotrebljavaju za označavanje, prilikom stavljanja na tržište ili reklamiranja, čisto biljnog proizvoda, i to čak i ako su ti nazivi dopunjeni pojašnjavajućim ili opisnim dodacima koji upućuju na biljno podrijetlo predmetnog proizvoda, osim ako je taj proizvod naveden u Prilogu I. Odluci Komisije 2010/791/EU od 20. prosinca 2010. o popisu proizvoda iz drugog podstavka odjeljka III. točke 1. Priloga XII. Uredbi Vijeća (EZ) br. 1234/2007.

Potpisi

